

УДК 378.011.31:75

DOI 10.18372/2786-823.1.17506

Кондратова Людмила Григорівна

кандидат педагогічних наук, доцент,

ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України,

м. Київ, Україна

lkondratovaua@gmail.com

РОЗВИТОК ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ

***Анотація.** У статті представлено матеріали щодо розвитку цифрової компетентності майбутніх фахівців в умовах вищої педагогічної освіти. Стаття містить приклади використання цифрових технологій в роботі викладача з обдарованими студентами, аспекти використання цифрового інструментарію для візуалізації освітнього процесу.*

***Ключові слова:** цифрова компетентність, майбутній вчитель, цифровий контент.*

***Annotation.** The article presents materials on the development of digital competence of future professionals in higher pedagogical education. The article contains examples of the use of digital technologies in the work of teachers with gifted students, aspects of the use of digital tools to visualize the educational process.*

***Key words:** digital competence, future teacher, digital content.*

Нині в умовах цифровізації суспільства, в системі вищої освіти можна спостерігати велику увагу щодо активного використання цифрових технологій в освітньому процесі. На основі інноваційних тенденцій освітнього процесу у вищих педагогічних закладах забезпечуються нові можливості щодо розвитку цифрової компетентності майбутніх вчителів. Цифрова компетентність дозволяє їм стати успішними в сучасному інформаційно-цифровому просторі,

оперативно приймати рішення, керувати інформацією, формувати важливі життєві компетенції тощо.

Майбутні вчителі повинні мати стійкі практичні навички та міцні знання з використання цифрових технологій в освітньому процесі. Тому важливим аспектом підготовки майбутніх вчителів є розвиток цифрової компетентності майбутніх фахівців, особлива увага повинна приділятися в роботі з обдарованими студентами.

Актуальність розвитку цифрової компетентності викликана широкою увагою викладачів та майбутніх вчителів проблемами цифровізації освіти та вирішення питань цифрової трансформації освіти і науки в Україні та світі. Саме розвиток цифрової компетентності майбутніх фахівців дозволить зробити процес підготовки майбутніх фахівців більш сучасним, насиченим, інформативним, а набуті цифрові знання та практичні навички студентів дозволять їм в майбутньому стати професіоналами.

Метою статті є висвітлення проблем розвитку цифрової компетентності майбутніх вчителів та шляхів удосконалення цифрової компетентності у роботі з обдарованими студентами в сфері професійної підготовки.

Проблема використання цифрових освітніх технологій у вищій освіті стає все більш актуальною, якій присвячено праці В. Бикова [2], О. Спіріна [7], М. Шишкіної [8]. Питання розвитку цифрової компетентності та її структури, питання цифрової культури майбутніх учителів розглядаються в роботах М. Жалдака [4], Н. Морзе [6], О. Спіріна [7] та ін. Питанням організації роботи з обдарованими студентами привернуто увагу багатьох науковців, серед яких: О.В. Бобиря [1], О.В. Зазимко [2] та ін.

В епоху цифровізації освіти до проблем цифровізації прикута увага багатьох країн світу. Основні характеристики цифрової компетентності розкрито в документах ЄС DigComp 2.0 та DigComp 2.1 (рамки цифрової компетентності громадян), в яких подано опис п'яти вимірів цифрової компетентності [9; 10]. Цифрова компетентність трактується В. Биковим як знання, вміння та навички в галузі інформаційних технологій та здатність їх

релевантного застосування в професійній діяльності [2]. В європейській рамці цифрової компетентності освітян DigCompEdu цифрову компетентність пояснюють як свідоме та критичне використання технологій цифрового суспільства не лише в роботі, але й у вільний час та в приватному спілкуванні цифрову компетентність [11]. Цифрова компетентність стає важливою складовою готовності до професійної діяльності майбутнього вчителя, який повинен орієнтуватись у цифровому світі та активно використовувати цифрові технології в своїй повсякденній діяльності. Майбутній фахівець повинен вміти планувати уроки з використанням цифрових технологій, удосконалювати навички створення власного цифрового контенту, навички впевненого і водночас критичного застосування цифрових технологій та ІКТ для створення, пошуку, обробки, обміну інформацією на роботі, у публічному просторі та приватному спілкуванні, мати належний рівень інформаційної й медіаграмотності тощо.

У межах вищої освіти, в процесі підготовки майбутніх фахівців актуальними стають питання організації роботи з обдарованими студентами. Для категорії обдарованих студентів викладачі педагогічних вищих закладів освіти можуть запланувати додаткові заходи, спрямовані на розвиток цифрової компетентності майбутніх фахівців. Так необхідною є поглиблена підготовка студентів по роботі з електронними освітніми ресурсами: навчальними, науковими, інформаційними, довідковими матеріалами та засобами, які відтворюються за допомогою електронних цифрових технічних засобів та можуть використовуватися для ефективної організації освітнього процесу.

Особливу увагу в роботі з обдарованими студентами слід приділити різним аспектам розвитку цифрової компетентності. Наприклад, обдаровані студенти можуть створювати власний цифровий контент для проведення уроків з педагогічної практики із використанням цифрових технологій, який складається з різних видів освітніх матеріалів і представлених в цифровому або електронному вигляді.

Так, для майбутніх фахівців корисним може стати набуття практичних навичок щодо створення мультимедійних інтерактивних презентацій, слайд-шоу, навчальних відео тощо. Для створення такого контенту слід використовувати великий арсенал цифрового інструментарію для візуалізації освітнього процесу, до яких слід віднести сучасні веб-сервіси для створення інтерактивних презентацій тощо. Останнім часом набуває популярності веб-сервіс Canva (рис. 1), що дозволяє створювати різноматиний електронний контент [3].

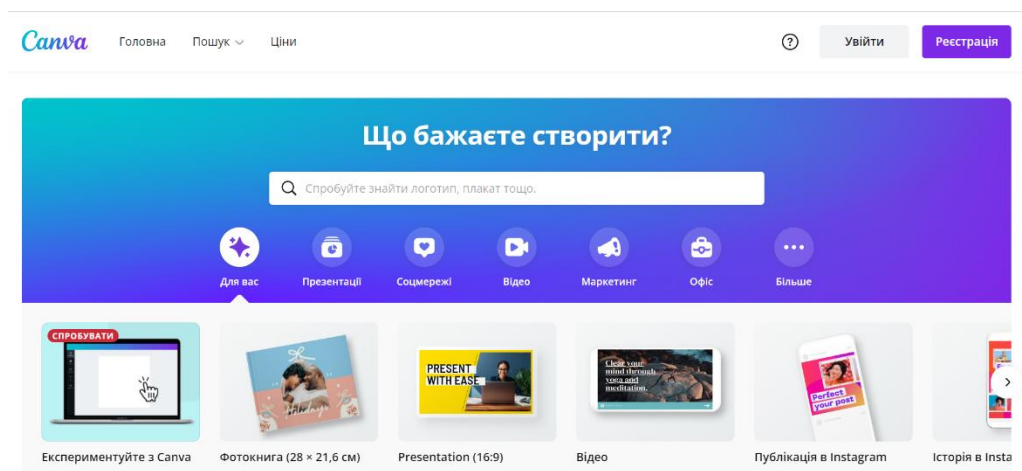

Рис. 1. Веб-сервіс Canva для створення цифрового контенту

Так, можливості цього ресурсу для створення інтерактивних презентацій досить великі. Веб-сервіс Canva (рис. 2) дозволяє створювати відео-презентації, інтреактивні презентації з аудіо та відео матеріалами, анімованими об'єктами, ілюстраціями та текстом тощо [3].

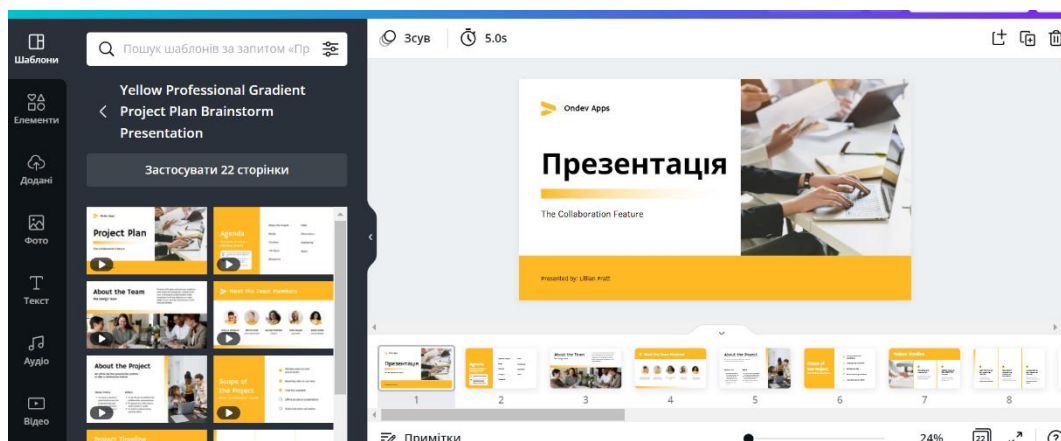

Рис. 2. Створення інтерактивної презентації на веб-сервісі Canva

Перевагою сервісу є можливість отримання посилання на створений цифровий продукт. Отримане посилання на інтерактивну презентацію дозволяє використовувати її в освітньому процесі у режимі перегляду, наприклад, під час проведення педагогічної практики або в процесі практичного та семінарського заняття тощо.

Висновки. Отже, розвиток цифрової компетентності для майбутніх вчителів стало потребою часу. Особливу увагу слід приділяти в роботі з обдарованими студентами щодо додаткової професійної підготовки майбутніх вчителів по створенню цифрового контенту для проведення уроків з педагогічної практики та комплексу підготовки, спрямованої на розвиток цифрової компетентності майбутніх фахівців в умовах вищого закладу освіти.

Список використаних джерел

1. Бобир О.В. Особистісні характеристики юнацтва з різними формами обдарованості: Автореф. дис...канд. псих. наук: 19.00.07. Харків, 2005. 22 с.
2. Биков В.Ю. Цифрова трансформація суспільства і розвиток комп'ютерно-технологічної платформи освіти і науки України. URL: https://lib.iitta.gov.ua/718692/1/Microsoft%20Word%20-%20%D0%91%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%B2%20%D0%92_2019_2.pdf
3. Веб-сервіс Canva для створення цифрового контенту <https://www.canva.com/> (дата звернення: 22.12.2022).
4. Жалдак М.І., Рамський Ю.С., Рафальська М.В. Модель системи соціально-професійних компетентностей вчителя інформатики. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 2. Комп'ютерно орієнтовані системи навчання.* № 7. 2009. С. 3 - 10.
5. Зазимко О.В. Психологічні основи ідентифікації технічної обдарованості в юнацькому віці: Автореф. дис...канд. псих. наук: 19.00.07. – Київ, 2003. – 25 с
6. Морзе Н. В. Інформатична компетентність учнів може бути вищою від компетентності тих, хто їх навчає? *Комп'ютер у школі і сім'ї.* 2010. № 8. С. 3 – 8. URL:

http://nbuv.gov.ua/UJRN/komp_2010_8_2 (дата звернення: 22.12.2022).

7. Спірін О.М. Інформаційно-комунікаційні та інформатичні компетентності як компоненти системи професійно-спеціалізованих компетентностей вчителя інформатики. *Інформаційні технології і засоби навчання*. №5 (13). 2009. URL: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/download/183/169> (дата звернення: 22.12.2022).

8. Шишкіна М.П. Проблеми інформатизації освіти України в контексті розвитку досліджень оцінювання якості засобів ІКТ. URL: <file:///C:/Users/%D0%B0admin/Desktop/admin,+632-1943-1-RV.pdf> (дата звернення: 22.12.2022).

9. DigComp 2.0 Система цифрової компетентності громадян. URL: <https://binpo.com.ua/wp-content/uploads/2021/04/DigComp-2.0-%D0%A1%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B0-%D1%86%D0%B8%D1%84%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%97-%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%BF%D0%B5%D1%82%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96-%D0%B3%D1%80%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D0%B4%D1%8F%D0%BD.pdf> (дата звернення: 22.12.2022).

10. DigComp 2.1: The Digital Competence Framework for Citizens with eight proficiency levels and examples of use URL: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC106281> (дата звернення: 22.12.2022).

11. Redecker C. European Framework for the Digital Competence of Educators: DigCompEdu / Punie Y. (ed). Luxembourg : Publications Office of the European Union. 2017. 93 p.